

BILTEN KIP

Juni 2006

Ovaj bilten je objavljen radi potpunijeg upoznavanja sudstva sa aktivnostima Kosovskog Instituta za Pravosudje (KIP). Ova publikacija je podeljena sudijama i tužiocima na Kosovu. Mesečni bilten KIP-a sadrži članke pripadnika KIP koji se tiču sudija i tužioca koji rade na Kosovu.

Osman Tmava
sudija Vrhovnog Suda Kosova

TESTAMENTARNI SVEDOCI

U V O D

Zakon o Nasledjivanju (ZN) u članu 2 predviđa da se zaostavština ostavioca može naslediti na osnovu zakona i na osnovu testamenta.

Testament predstavlja ispoljavanje poslednje volje ostavioca koja mora da bude izražena u zakonskoj formi a kojim se nalaze način postupanja sa njegovom imovinom iza njegove smrti (član 69.1. ZN).

Imajući u obzir gore navedeno, proizilazi da testament predstavlja jedan efektivni pravni posao iza smrti ostavioca, jednostrani pravni posao i isključivo licni pravni posao koji može da bude opozvan.

U ovom pogledu kod najvećeg broja testamentarnih formi, neophodno je učesce posebne vrste svedoka.

Ovo je neophodno da se u većoj meri ostvari pravna sigurnost.

TESTAMENTARNI SVEDOCI

Kod najvećeg broja testamentarnih formi neophodno je učesce posebne vrste svedoka. Reč je o testamentarnim svedocima koji su punovaznosti određene forme u kojoj se želi ispoljiti poslednja volja. Kod nekih oblika poslednje volje ostavioca, testamentarni svedoci po pravilu nisu neophodni, ali postoje situacije kada su kod tih formi svedoci uslov punovaznosti

testamenta. S druge strane, ima testamenta kod kojih su svedoci uvek bezizuzetno neophodni.

Testamentarni svedoci su uvek uslov punovaznosti sledećih testamentata: alografskog, međunarodnog i usmenog testamentata.

Alografski testament

Alografski testamenat može sačiniti zavestalc koji zna da čita i piše, i to na taj način što će ispravu koju mu je neko drugi sastavio svojeručno potpisati pred sudom u prisustvu dva svedoka, izjavljajući da je to njegov testament. Kod ovog oblika, uloga testamentarnih svedoka je više struka. Oba svedoka istovremeno moraju prisustvovati činu potpisivanja testamenta od strane zavestaočca. Svedoci moraju da čuju i razumeju zavestaočevu izjavu kojom on potvrđuje da je to njegov testament. Svedoci mora da se potpisu na testamentu i da se naznači njihovo svojstvo testamentarnih svedoka. Zavestalc mora pred svedocima da izjavi da je sačinjen pismeni testament i da je isti pročitao, da je to njegova poslednja volja i na kraju pred svedocima potpiše. Dakle, zavestalc mora da se svojeručno potpiše pred testamentarnim svedocima. Alografski testament predviđen je u članu 75 Zakona o Nasledjivanju. Kod ovog oblika zavestanja testator mora biti potpuno pismen, što znači da je bio u mogućnosti da pročita testament koji mu je po njegovom kazivanju sastavilo drugo lice. Činjenica opismenjavanja zavestaočca posle sastavljanja testamenta neće imati za posledicu konvalidaciju. Zavestaočev potpis pred dva testamentarna svedoka mora biti svojeručan. To pre svega znači da ne može biti učinjen nekim mehaničkim sredstvom. Potpis testatora mora se po pravilu sastojati od njegovog imena i prezimena, zavestalc se mora na

testamentu potpisati, onako kako se inače potpisuje u pravnom saobraćaju. Prilikom potpisivanja moraju istovremeno prisustvovati oba testamentarna svedoka. Svedoci moraju istovremeno da vide akt potpisivanja testamenta od strane zavestaočca. Njihova je uloga, pored ostalog, da neposrednim opazanjem potvrde autentičnost zavestaočevog potpisa. Potpis mora stajati na kraju testamenta tako da sve ono što stoji ispod potpisa ne može biti deo sadržine testamenta. Ispod potpisa zavestaočca mogu stajati samo datum, mesto sastavljanja testamenta, kao i potpis testamentarnih svedoka.

Pored toga isti moraju da vide sam čin potpisivanja testamenta, svedoci moraju potvrditi da je zavestalc pred njima priznao alografski testament za svoj. Ovo priznavanje može biti na dva načina i to izriciti i prećutno.

Imajući u vidu značaj i ulogu testamentarnih svedoka, kod alografskog testamenta, svedoci moraju, pored opstih uslova tzv. apsolutne podobnosti da ispune i neke posebne: oni moraju biti pismeni, i moraju znati jezik na kome je zavestalc izjavio da je to njegov testament.

Zavestalc može svoj alografski testament da čuva kod bilo kog lica, pravnog ili fizičkog, pa to može biti i testamentarni svedok.

Testamentarni svedoci usmenog zavestanja

Usmeni testament je izuzetna forma zavestanja. Može se koristiti samo u slučaju da zavestalcu usled dejstva izuzetnih prilika nije u mogućnosti da sчини bilo koji drugi testament, odnosno neki testament u pismenom obliku.

Zavestalcu koji koristi ovu formu, svoju izjavu mora učiniti pred najmanje dva svedoka. Svedoci treba da ispunjavaju sve uslove koji se inače traže kod testaamentarnih svedoka, svedoci pri izjavljivanju usmenog testamenta mogu biti i srođnici ostavioca, supružnici ovih lica i supružnik samog zavestaoča. Testamentarni svedoci moraju istovremeno biti prisutni u trenutku kada zavestalcu, u prilikama koje onemogućavaju upotrebu druge testamentarne forme, izjavljuje svoju poslednju volju. Testamentarni svedoci ne moraju biti posebno pozvani da učestvuju u sastavljanju testamenta.

Testamentarni svedoci kod usmenog testamenta ne mogu primiti, po bilo kom

osnovu iz testamenta, nikakvu korist. Ostavljanje putem usmenog testamenta nekih koristi za testamentarne svedoke ili njihove supružnike, pretke, potomke ili poboczne srođnike do četvrtog stepena, kao i supružnike svih ovih lica itd (član 79.2 ZN), povlači nistavost takvih odredaba.

Testamentarni svedoci kod usmenog testamenta imaju, za razliku od svih drugih svedoka, i jednu posebnu dužnost. Svedoci usmenog testamenta dužni su da u roku od 30 dana izjavu zavestaoču zapisu i da je sto pre dostave sudu, ili da je usmeno ponove pred sudom, iznoseći kada, gde i u kojim prilikama je zavestalcu dao poslednju izjavu volje. Ukoliko ne bi blagovremeno udovoljili ovoj obavezi, testamentarni svedoci rizikuju da postanu dužnici naknade štete koja bi, eventualno pogodila nekog od naslednika. Nesavesnost testamentarnih svedoka ne može uticati na punovaznost usmenog testamenta.

Testamentarni svedoci sudskog zavestanja.

Sudski testament sastavlja po kazivanju zavestaoča sudija. Učesce testamentarnih svedoka kod ovog oblika zavestanja zavisi od činjenice da li testator može samostalno da pročita testament koji mu je sudija sastavio. Testamentarni svedoci nisu potrebni ako je zavestalcu u stanju da pročita i potpiše testament sastavljenog od strane sudije. Ukoliko zavestalcu iz bilo kog razloga ne može da pročita ili ne može da potpiše svoj testament koji mu je sastavio sudija, onda je nužno izvršiti određene radnje u prisustvu dva testamentarna svedoka. Sudija će u prisustvu dva svedoka pročitati testament, a zavestalcu ce nakon

toga isti priznati za svoj. Na kraju isti mora da potpiše testament a zatim isti potpisuju i svedoci. U slučaju kada je obavezno učesce testamentarnih svedoka kod sudskog testamenta, onda oni predstavljaju element njegove forme i nazivaju se solemnitetnim svedocima, za razliku od svedoka identiteta koji nemaju takav karakter. Za razliku od svedoka identiteta, testamentarni svedoci ne moraju poznavati zavestaoča. Testamentarni svedoci kod sudskog zavestanja, za razliku od svedoka kod alografskog zavestanja, moraju znati zadržinu testamenta. Bez obzira na formu testamenta, u čijem sastavljanju učestvuju, testamentarni svedoci moraju biti

svesni svoje uloge. Testamentarni svedoci kod sudskog zavestanja moraju biti pismeni dok svedoci identiteta bez obzira na

konkretnan oblik testamenta, ne moraju biti pismeni.

Podobnost testamentarnih svedoka.

Podobnost testamentarnih svedoka je jedan od uslova za punovaznost testamenta kod koga se zahteva njihovo ucesce. Negativno izrazeno, testamentarni svedoci ne smeju biti nepodobni za tu funkciju. Nepodobnost testamentarnih svedoka se javlja u dva oblika: apsolutna i relativna nepodobnost. Apsolutna nepodobnost testamentarnih svedoka znaci da izvesna lica ne mogu biti testamentarni svedoci bez obzira na vrstu i karakter odnosa prema zavestaocu. Oni daklje, ne mogu biti svedoci bez obzira na to koje je lice testator u konkretnom slucaju. Opsta nepodobnost postoji kada se radi o maloletnim ili poslovno nesposobnim licima. Podobnost svedoka javlja se kao bitan element vrljanosti testamenta. Nepodobnost se javlja u dve forme: 1. apsolutna koja pripada jednoj kategoriji lica koja bez obzira na vrstu i odnos sa testatorom ne mogu biti svedoci. Ovo moze da bude: a). oposta (generaalna) kada se radi o maloletnim ili poslovno nesposobnim licima, i b). posebna koja se javlja kod pojedinih formi testamenta. Kod sudskog testamenta svedoci

ne mogu da budu lica koja su nepismena kao i lica koja ne vladaju jezikom na kome se sastavlja testament. Kod alografskog testamenta, svedoci moraju biti pismeni, i to moraju znati citati i pisati jezikom na kome je zavestalc priznao testament za svoj. Ovi svedoci ne moraju biti upoznati sa sadrzinom testamenta i ne moraju poznavati jezik na kome je testament sastavljen. U principu, sva lica koja ispunjavaju zakonske uslove, svedok moze biti svaki gradjanin Kosova ili strani drzavljanin. Pored apsolutne nepodobnosti postoji i relativja nepodobnost testamentarnih sveddoka, koja ima za cilj da ocuva, pre svega, jednu od bitnih odlika testamenta, njegovu jednostranost. Smisao ovog ogranicenja je otklanjanje mogucnosti nedopustenog uticaja na zavestaocevu volju. Ova vesta nepodobnosti treba da onemoguci da svedoci postatu lica koja bi to svojstvo mogla zloupotrebite. Otuda se relativja nepodobnost testamentarnih svedoka uvek odnosi na odredjenog zavestaoaca. U ovoj grupi pripadaju sva ona lica koja su predvidjena clanom 79.2 ZN koji se odnose na pretke, potomke ostavioca itd.

Duznost testamentarnog svedoka.

Testamentarni svedoci, za razliku od svedoka u krivicnom postupku, ne moraju se prihvatiti te uloge, jer biti svedok zavestanja ne predstavlja gradjansku duznost. U suprotnom, ukoliko bez

opravdanog razloga odbije da bude svedok, lice rizikuje da postane duznik eventualne stete koja bi mogla da nastane iz takve situacije.

Zavestajni svedoci objavljivanja testamenta

Nakon smrti ostavioca prilikom objavljivanja sadrzine testamenta potrebno je prisustvo dvoje svedoka.Ovi svedoci nemaju svojstvo testamentarnih svedoka.Da bi bio svedok objavljivanja sadrzine tstatementa, potrebno je ispuniti opsti uslov kao kod ostale kategorije testamentarnih svedoka, potrebno da je lice punoletan i d anije oduzeta poslovna sposobnost.Navedeni svedoci prisustvuju

jednom sluzbenom cinu prilikom citanja testamenta od strane suda.Tom prilikom se ne upusta u sadrzaj testamenta.U svojstvu svedoka moze biti svako lice, znaci i kategorija onih lica koja su zainteresovana za sadrzaj testamenta, srodnici ostavioca itd.U svojstvu svedoka, osim sudije odnosno srucnog saradnika koji vodi sednicu, mogu biti, sudski tumac, zapisnicar.Obaveza svedoka ne predstavlja gradjansku duznost.

Aktivnosti Treninga KIP-a Juni 2006

Seminar – Saradnje između tužilaštva i policije u slučaju nereda

Ovaj seminar se odnosi na prepretresne sudije, javne tužioce i policiju. Imajući u vidu da u slučaju nereda koji zahtevaju hitnu i dobro organizovanu saradnju između ovih aktera.

KIP je 01 Juni 2006 organizovao jedan seminar na ovu temu sa ciljem povećanja nivoa saradnje između ovih službi u slučajevima nereda ili nasilja.Izveštaj OSCE Misije na Kosovu/Sekcija Nadgledanja Pravnog Sistema” Odgovor pravnog sistema na nasilje u Martu 2004” nalazi tog izveštaja bili su tema diskusije.

Seminar - Praktični Aspekti o nasleđivanju nasleđene imovine

KIP je 06 juna .06 organizovao jedan seminar se odnosi na sudije iz građanske oblasti.Ova radionica je tretirala pitanja koja se odnose na davanja iskaza svedoka nasleđe na osnovu testamenta, nasleđe na osnovu zakona i druga pitanja o nasleđivanju iz sudske prakse.

Seminar – Nove vrste istrage, skrivene i tehničke mere nadzora i istrage

Dana 08.juna 2006 KIP je organizovao seminar koji se odnosi na sudije, tužioce i policiju.Ovaj seminar je obuhvatio pitanja koja se onose na preduzimanje skrivenih i tehničkih mera koje preduzima javni tužilac, mere koje nalaže sudija u prepretresnom postupku, njihov značaj i njihovo dejstvo u postupku istrage.

Seminar za porotnike u regiji Prizrena

Dana 13 juna 2006 KIP je organizovao gore pomenuti seminar.U skladu sa mandatom KIP-a da obučava porotnike u svim regijama Kosova.Trening za porotnike je održan u regiji Prizrena.Trening je bio fokusiran na praktične aspekte razvoja krivičnih i građanskih postupaka uključujući i Etički Kodeks i profesionalno ponašanje porotnika.

Seminar o Evropskoj Konvenciji o Ljudskim Pravima

Dana 15 i 16 Juna 2006 održan je seminar o Evropskoj Konvenciji za Ljudska Prava.

Korisnici ovog seminaru su sudije i tužioci. Ovaj seminar je pružio detaljniji pregled o praktičnoj primeni člana 5 i 6 Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima, istovremeno je poslužio sudijama i tužiocima da što bolje upoznaju sudsku praksu Evropskog Suda za Ljudska Prava.

Seminar – Uloga svedoka u krivičnom postupku

Dana 21 Juna 2006 KIP je organizovao jedan seminar koji se odnosi na sudije i javne tužioce iz krivične oblasti. Ovaj seminar treba da se pozabavi pitanjima svedoka u krivičnom postupku, zaštiti kooperativnih svedoka i oštećenih strana strana u skladu sa zakonom o krivičnom postupku. Ovaj seminar je takođe obuhvatio pitanja koja se tiču implementacije ispitivanja svedoka od strane javnog tužioca i suda.

Seminar o Etičkom Kodeksu

Dana 27 Juna 2006 KIP je organizovao jedan seminar na gore pomenutu temu. U

toku 2006 KIP je nastavio sa organizovanjem seminara o Etičkom kodeksu u svim regijama Kosova. Ovoga puta učesnici seminara bili su iz regije Prizrena. Cilj treninga je da pruži što detaljniji pregled o praksi i iskustvu sudija kada se tiče njihove samostalnosti. Seminar je bio fokusiran na poziciju sudije kao samostalnog donosioca odluke ili donosioca odluke u veću.

Seminar – Ugovorni odnosi i njihove specifičnosti

Dana 29 Juna 2006 održan je seminar na gore pomenutu temu. Ovaj seminar je bio namenjen za sudije iz građanske oblasti. Na ovom seminaru je bilo reči o pitanjima koja se odnose na ugovorne odnose, prava i obaveze ugovorenih strana, ponistaj ugovora, ugovori u pivredi i ostala pitanja koja se odnose sa slučajevima iz sudske prakse.

Predstojeći događaji Juli 2006

Potvrđivanje i izvršenje krivičnih presuda

Odnosi se na: sudije i tužioce

Cilj ovog treninga je da inicira diskusiju, razmenu informacija i ujedini postojeću praksu. Takođe će biti reči o postojećem iskustvu pravne pomoći od strane stranih agencija i javnih tela koja su kompetentna u oblasti pravosudno- krivičnih pitanja. Ovi problemi sputavaju efikasnost pravnog sistema na Kosovu. Postojanje krivične odluke izgleda kao jedna od prepreka za

implemetaciju postupka koji garantuje efikasnost i pravdu.

Planiran datum: 04 Juli 2006

Seminar o Evropskoj Konvenciji za Ljudska Prava

Odnosi se na: sudije i tužioce Mitrovačke regije

KIP će organizovati trening o Evropskoj Konvenciji za Ljudska Prava u regiji Mitrovice. Ovaj dvo - dnevni seminar ima

za cilj da pruži što detaljniji pregled o praktičnoj primeni odredbi člana 5 i 6 Evropske Konvencije za Ljudska Prava sa ciljem unapređenja znanja kosovskih sudija i tužioca kroz sudsku praksu evropskog suda za ljudska prava. Četiri nacionalna trenera (sudije i tužioci jedna od njih je srpkinja) koji su dobili certificate od Saveta Evrope biće treneri na ovom seminaru.

Planiran datum: 05 i 06 Juli

Trening za sudije suda za prekršaje

KIP će nastaviti da organizuje posebne treninge takođe u 2006 za sudije suda za prekršaje. Treća secija treninga koja će se održati u ovoj godini biće fokusirana na postupke suda za prekršaje sa posebnim osvrtom na odgovornost suda za prekršaju, su-odgovornost fizičkih i pravnih lica i prikupljanje dokaza u toku postupka.

Planiran datum: 12 Juli 2006

Treninzi planirani od strane KIP-a do kraja 2006 godine

JULI 2006

- 04 Juli** Priznavanje i izvršenje stranih odluka
- 05 i 06 Juli** Region Mitrovice: Evropska Konvencija za Ljudska Prava (Savet Evrope i KIP)
- 12 Juli** Obuka za sudije sudova za prekršaje

SEPTEMBAR 2006

- 04 i 05 Septembar** Region Pristina: Evropska Konvencija za Ljudska Prava (Savet Evrope i KIP)
- 07 Septembar** Region Gnjilane: Simulacija iz parnicne materije
- 12 Septembar** Okrugli sto: Konfiskacija , postupak konfiskacije
- 19 Septembar** Region Mitrovice: Okrugli sto Kodeks Etike
- 21 Septembar** Region Prizrena: Simulacija iz krivicne materije
- 22 Septembar** Sekcija treninga u vezi istrage izvrsioca krivicnih dela korupcije i sudjivanje istih (Savet Evrope i KIP)
- 26 Septembar** Region Peci: Seminar za sudije porotnike
- 28 Septembar** Postupak za proglašenje nestalog lica umrlim

OKTOBAR 2006

- 02 i 03 Octobar** Region Gnjilane: Evropska Konvencija za Ljudska Prava (Savet Evrope i KIP)
- 04 Octobar** Region Peci: Simulacija iz parnicne materije
- 10 Octobar** Okrugli sto: Izvršenje sudskih građanskih odluka
- 12 Octobar** Okrugli sto: Izvršenje sudskih građanskih odluka
- 17 October** Obuka za sudije sudova za prekrasaje
- 19 October** Okrugli sto: Zalba, postupak po zalbi (krivicno)
- 26 October** Novine u Zakonu o porodici

NOVEMBAR 2006

- 02 Novembar** Region Pristine: Simulacija iz parnicne materije
- 03 i 04 Novembar** Region Prizren: Evropska Konvencija za Ljudska Prava (Savet Evrope i KIP)
- 07 Novembar** Okrugli sto: Zastita krijumcarenja zrtve shodno medjunarodnim standardima i PZKPK\
- 09 Novembar** Region Gnjilane: Seminar za sudije porotnike
- 15 Novembar** Region Mitrovice: Simulacija iz krivicne materije
- 17 Novembar** Seminar: Administrativno pravo
- 21 Novembar** Stvarno pravo-svojina
- 23 Novembar** Trening u obliku okruglog stola sa diskusijom u vezi:
a)interpretacija i vodjenje slucaja,
b)rukovodjenje sudnicom (Sav.Evrope i KIP)
- 24 Novembar** Sekcija treninga u vezi sacinjavanja sudskih odluka (Sav.Evrope KIP)
- 30 Novembar** Region Pristine: Okrugli sto u vezi Kodeksa Etike

DECEMBAR 2006

- 4 i 5 Decembar** Pec regjion: Evropska Konvencija za Ljudska Prava (Savet Evrope i KIP)
- 06 Decembar** Obuka za sudije sudova za prekrasaje
- 11 Decembar** Trening u obliku okruglog stola u vezi resavanja alternativnih slucajeva (Sav.Evrope –KIP)
- 12 Decembar** Obuka u vezi odredjdivanja alternativnih sankcija u mesto kazne zatvora (Sav.Evrope - KIP)
- 14 Decembar** Okrugli sto: postupak za naknadu stete, rehabilitacija i ostvarenje ostalih prava protivpravno osudjenih ili uhapsenih lica